

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemani velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemani velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravništvo in ekspedicija, Stolni trg št. 6. poleg „Katoliške Bukvarne“.

Oznaniila (inserati) se sprejemajo in velja trisopna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/2 6. uri popoldne.

Štev. 29.

V Ljubljani, v soboto 6. februvarija 1892.

Letnik XX.

Plener ostane.

Že več tednov se je v poslaniških krogih govorilo, da dr. pl. Plener, vodja združene nemške levice, zapusti politični oder ter prevzame predsedništvo skupnega najvišjega računskega dvora. Slabi jeziki namreč trdijo, da nemški vodja živi le od milosti svojega očeta, ki dobiva veliko pokojnino. Ker je parlamentarno življenje drago, posebno pa za imenitnega moža, kakor je vodja mogočne stranke, in dnevnice poslancev komaj zadoščajo za smodke in jednake manjše potrebe, potem nikakor ni čudno, da je pl. Plenerja skominalo po visoki službi, ki je združena z mastno plačo. Obravnave so se vršile več časa. Ker pa po nagodbi z Ogersko uradniki skupnih uradov ne morejo biti člani avstrijskega ali ogerskega parlamenta, moral se je Plener odločiti ali za dobro plačano službo ali za čast in trud političnega voditelja nemško-liberalni stranki v državnem zboru.

Že pred Božičem je „Fremdenblatt“ naznanil, da gre v pokoj g. pl. Toth, sedanji načelnik najvišjemu računskemu dvoru. Minoli teden je neki dunajski list poročal, da je stvar o novem načelniku med avstrijsko in ogersko vlado dognana. Pl. Plener je molčal ves čas na ta časnikarska ugibanja, kajti težko se mu je bilo odločiti za prvo in drugo. „N. Fr. Presse“ je sicer skušala za vse slučaje pripraviti občinstvo, češ, da je Plener že potreben počitka. Toda tega bi svet ne mogel verjeti, da je primeroma tako mlad mož brez posebnih vzrokov tako nagloma in neslavno mogel končati politično svojo delavnost. Pristaši njegovi so bili zadnje dni v velikem strahu zaradi negotovosti, kaj stori Plener. Znano je namreč, da ima združena nemška levica v svoji sredi najrazličnejše elemente, katere družijo le državni centralizem ter sovraštvo proti nemškimi narodom in cerkvi. Nasprotja med posameznimi levičarskimi veljaki so tolika, da more le železna Plenerjeva roka krotiti radikalnejše elemente in bi levica v svoji sredi ne dobila Plenerju vrednega naslednika.

Naravno je torej veselje v nemško-liberalnem

taboru, ko je Plener dne 3. t. m. v klubu združene nemške levice naznanil, da z ozirom na sedanjí politični položaj in najnovejše zamotane češke razmere ostane še v državnem in češkem deželnem zboru. Ob enem je priznal, da mu je bilo ponudeno mesto načelnika najvišjemu računskemu dvoru in so se o tem vršile obravnave. Naposled je imenoval kot neresnično poročilo, da bi bil od svojih somišljenikov dobil častno darilo.

Levičarski časniki so v dolgih člankih proslavljali ta dogodek kot zmago svoje stranke in s kadilnicami v rokah hvalisali požrtvovalnost in značajnost Plenerjevo; bolj sramožljivo so jim pritrdjevali vladni listi. Te tirade in dolgi slavospevi pa ravno dokazujejo, da se je nemškim liberalcem težak kamen odvalil od srca, ko je Plener izjavil, da še ostane poslanec.

Vsekako je važna Plenerjeva izjava, da ostane še v zbornici. Nič manj pomenljivi pa morajo biti tudi uzroki, ki so vplivali na to in naposled odločili. Toda pravega uzroka ne povedo ni liberalni, ni vladni listi. Liberalni listi nekako soglasno trdijo, da so Plenerju hoteli takorekoč vsiliti državno službo, da bi ga izrinili iz zbornice. In to bi bil mogel storiti le grof Taaff. Zato pa se je vladna „Presse“ takoj oglasila, češ, da se boče takoj odkrila bajka o ponudbi visoke službe, ko se boče zvedelo, kdo jo je Plenerju ponujal. Tudi s temi besedami ni nič pojasnjena.

Sicer pa je pl. Plener trdil, da ga je k temu prisilil sedanjí politični položaj. Čudno! Notranji politični položaj je že več tednov vedno jednak, in ne vémo, da bi se bilo zgodilo javno ali za kulisami kaj takega, kar bi Plenerja priklenilo k krmilu nemško-liberalne ladije. Tudi razmere na Češkem, v katerih se je bil pričel razgovor o češko-nemški spravi, so se že davnaj izpremenile.

Plener je v svoji izjavi tudi omenil, da so se obravnave vršile pod gotovimi pogoji. In kateri so ti pogoji? Morda Plener ni zadovoljen, da je nemška levica dobila samo svojega zaupnika v ministerstvu in je vlado hotel prisiliti do novih koncesij? Po tem ta-

kem pa se je Plener varal in ž njim njegovi tovariši, vlada pa pokazala, da še ni levičarska. Bodi kakorkoli, Plener ostane na političnem konju, in to veseli njegove somišljenike. Mi te izjave nismo veselili, najmanj pa se morejo radovati Čehi, kajti ravno Plener je mož, ki odkrito kaže svoje sovraštvo do Čehov in ovira spravo v kraljevini češki.

Vprašanje pa še vedno ostane: Ali pa bode mogel Plener trajno brzdati terorizem nekaterih vplivnih frondérjev v nemškem liberalnem klubu? Celó „N. Fr. Pr.“ je maloverna in pravi, da je voditelj sicer ohranjen stranki, a te dolžnost je, da se ohrani voditelju. Dr. Plener, slavni državnik, vendar ne bode vojskovodja brez armade?

Trtna uš št. II.

Govor poslanca Viljema Pfeiferja v drž. zboru dne 22. januarija 1892.

Visoka zbornica! Večina te visoke zbornice je vsprejela pogodbo z Italijo z nesrečno določbo o vinski carini vred, če tudi so odločno ugovarjali zastopniki vinorodnih krajev. Naloga poklicanih krogov bode po moči pomanjšati v smislu današnje resolucije slabe nasledke, ki bi utegnili izvirati za naše vinogradarje od uvažanja cenih italijanskih vin.

Da bode gospod poljedelski minister, ki kaže vedno naklonjenost in zanimanje za kmetijske koristi, pripravljen stiskanemu prebivalstvu priteči na pomoč, ni dvombe. Moral boče pa svojega zapetega tovariša, gospoda finančnega ministra, pripraviti, da bode dal izdatne podpore, kajti po mojem mnenju visoka zbornica, pomenja carina 3 gld. 20 kr. za uvoz italijanskih vin v Avstro-Ogersko za naše vinstvo trtno uš št. II.

Ker redko pozneje kaj boljšega pride in je navadno to slabše, kar pozneje pride, je tudi trtna uš št. II. hujša, nego je trtna uš št. I. (Veselost. — Jako dobro! na desnici.)

Proti naravni trtni uši, namreč št. I., imamo pomoč v ameriških trtah. Da rabim pregovor, rekel bi: Hudiča bomo ugnali, ali sedaj pošljejo diplomatje nam Belcebuba (Veselost na desnici), kate-

LISTEK.

Kardinal A. Ledóčovski.

Rim, 3. februvarija. 1892.

Komu se ne raduje srce, kadar vidi svojega sorodnika odlikovanega? V naši naravi je globoko vkoreninjena neizbrisna lastnost, da skupno uživamo veselje z vsakim, kdorkoli je naše krvi, našega rodú, kakor se pravi „naše gore list“. Če je povzdignjen on na visoko stopinjo, na kateri ga občuduje svet, takrat se nam zdi, da smo ž njim povzdignjeni i mi!

Te dni nas je razveselila laskava čast, da je ud velike slovanske rodovine dospel do stopinje, na kateri je stalo le malo cerkvenih knezov, ki ne imenujejo Italije svoje domovine; — Slovan, kolikor je meni znano, pa še doslej ni dospel nobeden na njo.

Mož, kateremu je bila božja milost in previdnost toliko naklonjena, je kardinal Miecislav Ledóčovski, iz stare, imenitne poljske rodovine.

Sv. Oče Leon XIII. so ga imenovali prefektom kongregacije „de propaganda fide“. Mesto to je tako pomenljivo, da Rimljani tacega prefekta navadno le „rudečega papeža“ imenujejo; in gotovo je najvišje mesto, na katero more sploh v sedanjih, že več stoletij obstoječih razmerah Neitalijan v duhovni časti dospeti. Leonu XIII. se mnogi ne morejo dovolj načuditi, kako modro in srečno pri svojih imenovanjih postopa. Da je i za to prečastno mesto izbral povsem izbornega moža, je pri njegovi previdnosti samo ob sebi umevno. In res — Ledóčovski je oseba, vredna takega odlikovanja. Iz kratkega životopisa sodi čitatelj sam.

M. Ledóčovski se je rodil 29. oktobra 1822 pri malem mestu Gorki v Galiciji. Stariši njegovi, grofovskega rodú, so se odlikovali, kakor sploh poljski plemenitaši, po navdušenem katoliškem prepričanju. Znak temu je i to, da so svojega sina posvetili duhovskemu stanu. Po prejetih redovih je šel vnaši mladi duhovnik svoje študije nadaljevat v Rim v slavnoznanu „Academia dei Nobili“, na kateri je tudi Leon XIII. svoje študije dovršil. Izstopivši iz „akademije“ je bil Ledóčovski imenovan „uditorjem“ pri papeževem poslanstvu v Južni

Ameriki. V tej težavni službi je prehodil mnogo sveta — a nabral si tudi dovolj izkušenj, ki mu bodo sedaj, ko ima veliko opraviti s katoliškimi misijonarji po vsem svetu, mnogo koristile. Pozneje je bil papežev poslanik v Bruselju, katero službo je tudi nekdan pred njim Leon XIII. opravljal.

L. 1863. je pa bil imenovan nadškofom poznanskim in kot tak je bil — primas poljski. Dika, vzor cerkvenih knezov, je sedel na prestolu slovanskem, od katerega so prejeli naši bratje na severu većinoma luč sv. vere. A kruti časi se pričnejo kmalu za Ledóčovskega. Na Nemškem je jel besneti znani kulturni boj, v katerem je „vsegamogočen“ Bismarek kar strele metal na katoliške škofo. Med žrtvami, ki so pale v njegovem nenasitnem sovraštvu, je bil i Ledóčovski. Ker se je „predrznil“ oporekati Falkovim in Bismarckovim postavam, je bil obsojen v zapor. Dne 2. februvarija 1873, na svečnični dan, spremili so ga orožniki v temno ječo. Akoravno je bil doslej „persona gratissima“ na nemškem dvoru in oseben prijatelj cesarja Viljema, moral je vendar — ker Bismarek le ni odjenjal — 2 leti živjeti tužno, tužno jetniško življenje. V ječi je bil imenovan

remu nas izročé brez usmiljenja in milosti za celih dvanajst let. (Odobranje na desnici.)

Kaj označilno in čudno je, da se baš za vinstvo državni organi toliko ne brigajo, kakor za drugo kmetijstvo. Prav v novejšem času so se davčni organi s svojo birokratično pedanterijo glave belili, so li posestniki poškodovani po trtni uši, katerim sta poleg tega mraz in toča poškodovala tudi druge pridelke, zares v taki gospodarski bēdi, da bi se jim moral odpisati zemljiški davek zaradi škode, ki jo je napravila trtna uš. (Čujte! na desnici.) Obnovljenju vinogradov z ameriškimi trtami so se leta in leta na vso moč upirali v pisarnah kmetijskega ministerstva. Menda so gospodje kar zaljubljeni v trtno uš (veselost na desnici) in jo zaradi tega tako skrbno varujejo, da se jej kaj huđega ne pripeti. Prepotovali so Francijo, samo da naberó dokazov za svoj birokratičen pesimizem in spravijo ob dobro ime edini način, po katerem je mogoče pokončati trtno uš.

S tem se je doseglo, da so minola leta brez vspeha in so v celih pokrajinah vinogradi uničeni in je vsled tega prebivalstvo prišlo v veliko revščino. Še le potem so spoznali, da se le tako more vinstvo rešiti. Menda so hoteli s tem dokazati, da je Avstrije zgodovinski poklic „biti zadaj za jedno idejo in jedno stoletje“. (Tako je! na desnici.) Sedaj pa pride še drugi, še hujši udarec za naše vinstvo. Ta udarec so dali diplomatje, naša lastna vlada milijonom svojih državljanov, ki so zadovoljni živeli od vinstva, katero je sedaj v resni nevarnosti. (Prav res! na desnici.)

Na deželni blaginji, na vsakdanjem kruhu narodov birokratizmu ni nič ležeče; njegove muhe morajo se uresničiti, naj se pri tem tudi izkrvavé narodi. Še tega ne pomisli, da škoduje tudi sam sebi, ker maši bogat davčen vir, iz katerega zajemajo država in po prikladah tudi dežela, okraj in občina. (Prav res! na desnici.)

Gospóda moja! Kako drugače pa skrbi Francija za vinstvo svoje. Tako ostane n. pr. pri svoji varstveni carini proti Španiji in Italiji, ker jej je samoobramba najvišja zapoved, vsakdanji kruh pa prvi življenjski pogoj. Tako dela ona Francija, ki je 1871. leta vzlic politični osamljenosti 5 milijard vkupe spravila, da je Nemčiji plačala vojno odškodnino.

V Franciji parlament sam določi, kako visoka naj bode carina. Pri nas pa tudi kje drugod še so parlamenti le za to, da k dovršenemu delu diplomatov porekó amen.

Na ta način se ponižujejo parlamenti in spravljajo ob veljavo. Nehoté se spomnim na senat rimskega cesarja Kaligule, ki je imenoval konje svoje za senatorje (živahna veselost), ker senatorjem ni treba znati družega, kakor prikimate, in to znajo njegovi konji tudi.

Če se že ne more dopustiti, da bi državne pogodbe sklepal parlament, in če ni umestno, da bi se pogodbene podrobnosti na drobno razpravljale, vendar bi se lahko vlada pred pogajanjem in mej pogajanjem posvetovala s kako parlamentarno komisijo ad hoc, informirala se z enketo in poprašala poklicane korporacije — trgovske in obrtniške zbornice in kmetijske družbe — znamenitejše obrtnike in kmetovalce, kako da mislijo. To bi vladi pojasnilo stvar in dajalo jej zaslombo. Interesenti bi pa imeli pomirljivo prepričanje, da se je vse storilo

kardinalom in kmalu pozneje izpuščen, a z odločnim opominom: naj se več ne prikaže na Pruskem! Tako je postopal Bismarck s plemenitim nadškofom, Moj Bog — in sedaj je Bismarck potr — a Ledóčovski na vrhuncu svoje slave! Kaj ne — kako se pač vse izpreminja! . . .

Preko Prage se je potem Ledóčovski odpeljal v Rim, kjer je postal tajnik v kongregaciji „Brevium“, a te dni prefekt v propagandi. Že Pij IX. ga je čislal visoko zaradi izvanrednih sposobnostij, ki ga dičijo; Leonu XIII. pa je bil že od začetka poseben ljubljenec. Visoka, krasna postava in ganljiva prijaznost njegova pridobi koj vse spoštovanje vsakega, kdor-koli ga vidi. Kar je pa najlepši biser na njem, to je njegova obéudovanja, še bolj pa posnemanja vredna pobožnost. Kdor ga pozna, vsakdo pravi: to je svet mož. To ga dela „prijetnega Bogu in ljudem“. Ni dvoma, da mu ljubi Bog to že na tem svetu plačuje, ko ga je povzdignil tako visoko v svoji cerkvi. Bodi mu, o Bog, še v bodoče milostljiv, da bo to čast dolgo vžival v blagor vseh onih, ki so mu v varstvo izročeni!

A. M. Goričlján.

za producente, kar je bilo mogoče, in se neso prezirali, kakor se je sedaj zgodilo.

Na zanesljive vsestranske informacije in mnenja, v kolikor se je za-nie vprašalo, se ni oziralo, temveč se je vse birokratično zavilo v najglobljejšo skrivnost in stvar se je še le razkrila, ko je že vse bilo dovršeno in se ni več dalo premeniti, temveč se je moralo kar vsprejeti.

Ta skrivanje utegnólo bi državi postati nič manj osodepolno, kakor je bil 1866. leta tajni načrt naših vojskovodij. Tedanje skrivnosti posledica je bil poraz našega orožja in posledica sedanjih skrivnostij pa utegne biti pogin našega vinstva.

Te trgovinske pogodbe, gospóda moja, so posledica političnih zvez. Te zveze silijo zaveznike, oboroževati se od nóg do glave. Italija že omaguje zaradi stroškov za oboroževanje in zatorej jej mora Avstrija priteči na pomoč in kupovati njena vina.

Kaj je pač na tem ležeče, če pri tem propade tudi domače vinstvo.

Zaveznike krepimo, sebe pa slabimo gospodarski, finančno in vojaški; gospodarski z uničenjem pridobitnega vira, vinstva, finančno z zgubo davkov, in vojaški s pomanjšanjem vojne sile, kateri daje stan vinogradarjev svoje sinove. Če vinogradarjev ne bode več, tudi ne bode več njihovih sinov.

Lakota v Rusiji je prirodni dogodek; bēdo, ki preti našim vinogradarjem, je pa zakrivila vlada. Rusi bēde niso sami zakrivali, pri nas jo bomo pa sami. (Tako je! na desnici.)

Mi varujemo kmetijstvu koristne ptice z zakoni, Lah pa poželjivo lovi gozdne ptice, katere mi varujemo, in uničuje varovalce naših dreves.

Še ni dosti, da mi v škodo domačim delavcem kralju italijanskemu vsako leto živimo 100.000 njegovih ljudij kot zidarje, izdelovalce opeke itd., in njih rodbine vzdržujemo z zaslužkom, poleg tega pa še velik del italijanskih delavcev na svoje stroške pošljemo z odgonom domov, in da ima pri tem italijanski fiskus še dobiček, kajti dobí od vsakega potnega lista liro za kolek; ni še dosti, da smo italijanskim ribičem v naših morjih dovolili predprave v škodo našim in dalmatinskim ribičem, da sedaj lové po našem morju, temveč žrtvujemo Italiji še naše vinstvo, da bode italijansko prospevalo.

Plačilo za vse to je pa *irredentizem*. Povsod je domačin prvi, le pri nas v Avstriji je tujec.

Ponižanje carine za uvoz italijanskih vin od 20 gl. na 3 gl. 20 kr. je za Italijo nepreračunljiv dobiček. Le pomislimo, da je Italija 1887. leta v Francijo izvozila 2½ milijona hektolitrov vina, in ta izvoz se je 1890. leta ponižal na 20.000 hektolitrov, ker je Francija povišala carino na 20 frankov. (Čujte!)

Italija prideluje osem- do desetkrat toliko vina, kakor mi. Obdelovanje vinogradov stane v Italiji jedva 30 gl. za oralo, pri nas pa po 70—150 gl., ter velja hektoliter vina v Italiji zaradi nedragega in obilnega pridelavanja 3—6 gl.; torej bode veljal, če prištejemo carino in prevaževalne stroške v Ljubljano, Gorico, Celovec, Zagreb itd., 10—20 gl. Za to ceno pa mi naših vin ne moremo dati.

Dolenjska vina so se dosedaj prodajala na Koroško, Gorenjsko, in mnogo se jih je pa spečalo domá. Ceno italijansko vino bode pa izpodrinilo naša vina iz dosedanjih trgovišč, katerih najbrž ne bomo mogli zopet pridobiti.

Se pri nas domá, kjer vino pridelujemo, bode italijanska vina izpodrinila naša, ker ž njimi ne bode mogla konkurirati. To bode močno ponižalo ceno našim vinom, pomanjšalo vrednost našim vinogradom in obnovljenje naših po trtni uši uničenih vinogradov odrinilo za jako, jako dolgo, kajti tudi premožen posestnik se bode premišljaj, predno bode 800 gl. žrtvoval za vsako oralo za obnovljenje vinograda, ki bode jako dvomljive vrednosti. (Tako je! na desnici.)

V ostalem — da se izognem ponavljanju — se pa pridružujem težkim skrbém, katere so izrazili zastopniki našega vinstva v tej debati, presréno želé, da bi naša vinoreja težavno izkušnjo srečno prestala in se ne razbila ob nevarni pečini nesrečne vinske carine. (Dobro! Dobro! — Odobranje.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 6. februarija.

Notranje dežele.

Državni zbor. Kakor se govori, razide se zbornica poslancev že 20. t. m., da bode potem

zborovali deželni zbori. Po Veliki noči se baje državni zbor zopet snide in se bode posvetoval o nekaterih predlogah, ki se tičejo velikega Dunaja in vredenja valute. — Dr. Kopp je baje že izdelal poročilo o splošnem delu novega kazenskega zakona. Ker pa posvetovanje o načrtu zakona zahteva več časa, kolikor ga ima odsek še na razpologo mej počitnicami, se je sprožila zopet misel, da bi se odsek proglasil za permanenten. Če zbornica temu pritrdi, bode odsek do jeseni že dovršil ves načrt in svoje poročilo zbornici predložil. Reforma kazenskega zakona se že v Avstriji vleče 30 let ali še sedaj se ni nič posebnega doglalo. Razne vlade so že predložile več načrtov, ali nobeden ni postal zakon. Vselej se je pokazalo, da so razne stranke v tej stvari kaj različnih nazorov. Levica hoče preustrojiti kazenski zakon po nemškem vzoru, ali konservativci pa mislijo, naj bi se oziralo v prvi vrsti na avstrijske potrebe.

Plener. Nemci se silno veselé da Plener ostane v zbornici poslancev in to v prvi vrsti češki Nemci. Nekatera nemška mesta na Češkem so ga že imenovala za častnega meščana, društva pa za častnega člana. Hebska trgovska zbornica, katero zastopa v državnem zboru, mu je izrekla zahvalo za njegovo nesebično požrtvovalnost.

Češko. Nemci so vendar dosegli polovičen vspeh proti učitelju Fuksu. Češki oddelek deželnega šolskega sveta je sklenil sicer preklicati suspenzacija, katero je ukrenil magistrat v Liberci, vendar ga je prestavil v Češki Brod, da tamošnji okr. šol. svet nadaljuje disciplinarno preiskavo proti njemu. Za premeščenju so glasovali deželni šolski nadzorniki in vsi od vlade zavisni člani. Omeniti moramo, da obsodba zaradi prestopka policijskega zakona še ni bila stopila v veljavo, ko se je sklenilo Fuksa prestaviti. Liberški nemški magistrat sedaj pač ne bode prizanesljivejši češkemu učiteljem, ko vidi, da je deloma zmagal.

Ogersko. Volitve na Ogerskem so končane. Danes se je volil le še jeden poslanec. Liberalna stranka ima baje 12 poslancev manj, nego jih je imela v prejšnjem državnem zboru.

Vnanje države.

Avstrija in Bolgarija. Ogerski deželno-brambeni minister je te dni bil s svojo soprogo v Sofiji. Obiskal je svojo hčer, katera je pred dvema mesecema vzela avstrijskega generalnega konzula v Sofiji, viteza Buriana. Ministra so v Sofiji merodajni krogi kaj prijazno vsprejeli. Knez ga je vsprejel v avdienci in povabil njega in soprogo k obedu. Obiskal je minister tudi Stambulova in druge bolgarske ministre. Častniki so priredili banket njemu na čast. Pri banketu se je naukušeno napivalo ministru in Avstro-Ogerski.

Srbija. Predsednik radikalnega kluba, pop Milan Gjuric, je v finančnem odseku predlagal, da naj skupščina za časa skrbi za oboroženje in organizacijo vojske. Vsa Evropa se oborožuje in pričakovati je, da se bodo v kratkem reševala važna vprašanja na Balkanu, mej drugim tudi srbsko. Ta predlog pa mnogim radikalcem nikakor prav ne ugaja. Že dolgo zahtevajo pomanjšanje vojnih stroškov, ali sedaj naj se stroški še povečajo. Gjuric je najbrž svoj predlog stavil na željo vojnega ministerstva. Vojni minister si ne upa za tak predlog dobiti večine, zato je pa naprosil predsednika radikalnega kluba, morda se to njemu posreči, ker ima pri poslancih več vpliva.

Rusija in Francija. Največji ruski mesečnik „Vjestnik Jevropi“ je priobčil obširen ali jako pomenljiv članek o rusko-francoskih odnosajih. Ker pri tem listu sodelujejo prvi ruski razumniki, je naravno, da so njegove izjave večjega pomena, nego članki kacega dnevnika. Ta list pravi, da Francozi nikakor neso več tako naukušeni za Rusijo, kakor so bili pred pol leta. Jedva so minole slavnosti v Kronstadtu, že so se pokazale v Rusiji žalostne razmere, ki so onemogočile kako aktivno udeležbo Rusije pri mejnarodnih podjetjih v bližnji bodočnosti. Kaj o nepravem času so se pokazale notranje skrbi za prijatelje francoske zveze in za ljubitelje vnanje politike sploh. Slab utis je na Francoze napravilo že to, da je Rusija takoj po kronstadtskih dogodkih v Franciji iskala denarja na posodo, kakor bi francoske simpatije hotela si izkoristiti, da dobi denar z ugodnimi pogoji. Subskripcija za novo posojilo brž po kronstadtskih dogodkih in malo poprej, nego se je izvedelo za slabo letino, je morala naukušenje Francozov za Rusijo pomanjšati. Rusija bi že naprej bila morala vedeti, da francosko naukušenje ne bode dolgo trajalo. Francozi so se motili v svojih nadah. Približali so se Rusiji, ker so mislili, da Rusi lahko milijone vojakov pošljejo proti Nemčiji v varstvo francoskih pravic in interesov, sedaj pa vidijo, da Rusija ima dovolj notranjih skrbi in se ne more dosti brigati za vnanje stvari. Sedaj ruska zveza za Francoze nema več prave vrednosti. Ruski list svetuje francoskim prijateljem, da naj se odpovedó misli, da bi jim Rusija pomagala pridobiti Alzacijo in Lotaringijo, kajti slaba letina 1891. leta bode imela slabe nasledke. Kar je sedaj v Rusiji, ni navadna slaba letina in začasni glad, temveč propad gospodarskega blagostanja vsega naroda, ki se je že dolgo pripravljaj. Začelo je razpadati rusko kmetijstvo, kar pribaja od nere-

(Dalje v prilogi.)

dov vsega ruskega javnega življenja. Navadno se trdi, da je vse dobro, ali vsak korak kaže, da ni tako. Naloga države bi bila, da odpravi uzroke narodnogospodarskega propada in zboljša pogoje gospodarskega obstanka. Dokler se notranje nezgode ne odpravijo, ni misliti na nobeno vnanje podjetje. Vse, tudi vojne uspene, uniči v Rusiji nepripravljenost za umestne in odločne naredbe, pomanjkanje doslednosti in enakosti v naredbah, napake in zlorabe izvršujočih oseb. Pomanjkljivosti pri intendanci in vojni upravi so 1878. leta prisilile, da je Rusija morala za vsako ceno, kakor hitro mogoče skleniti mir. Letošnja slaba letina dokazuje, da se stare napake še niso izkoreninile. Zaradi tega pa letošnji glad ni le elementarna gospodarska nadloga, temveč političen dogodek prve vrste.

Francija. Te dni je sodišče v Montdidieru končno rešilo pravno vprašanje o zapuščini markize Plessis Bellière. Ta je papeža postavila za univerzalnega dediča. Sodišče je razsodilo, da je papež v zvezi dogodkov 1870. leta še vedno vladar in kakor drugi vladarji lahko podeduje v Franciji.

Belgija. Te dni je v Belgiji v zbornici prišla na vrsto premeba ustave. Vlada je naznanila točke, ki se imajo premeniti, potem se je pa stvar izročila sekcijam. Ako se vsprejme novi volilni red, katerega je izdelala vlada, se število volilcev pomnoži od 134.000 na milijon. Liberalcem pa ta volilni red ne ugaja, ker bi se po njem posebno pomnožilo število volilcev po kmetih, kjer je večina konservativna. Volilni red zahteva, da mora vsak volilec imeti svoje stanovanje kot lastnina ali pa v najemu. Zmerni liberalci pa zahtevajo, da se dá volilna pravica vsem, ki plačujejo neko svoto davkov in znajo brati in pisati. Radikalci so za občno volilno pravico. Kako se ustava premeni, o tem pa nima odločevati zbornica, temveč posebni ustavni zbor. Ko bo zbornica sklenila z dvema tretjinama, da je revizija ustave potrebna, volil se bo dotični ustavni zbor.

Nemčija. Poveljnik 12. voja, princ Jurij Saksonski, je izdal neki ukaz proti grdemu ravnanju z vojaki. V tem ukazu se omenjajo nekateri slučajji, kako grdo ravnavajo častniki z vojaki. Ta ukaz je vzbudil veliko pozornost, vsi listi bavijo se z njim. Sprva so nekateri vladni listi skušali ukaz utajiti, ali to se ni dalo. Stvar je prišla v razgovor tudi v budgetni komisiji nemškega državnega zbora. Vsi udje komisije so bili tega mnenja, da surovo ravnanje z vojaki nemški vojski ni v čast. Precej bi se pa zboljšalo v tem oziru, ko bi vojaško kazensko postopanje bilo bolj javno in ko bi se tako vredilo, da bi se vojaki lažje mogli pritožiti. Komisija je vsprejela resolucijo v tem zmislu. Pri budgetni debati v državnem zboru pride gotovo tudi ta stvar na vrsto in pričakovati je še marsikake ostre besede.

Kitaj. Vlada je odstavila vse mandarine, kateri so kaj kompromitirani pri poslednjih dogodkih v Kitaju. Kitajska vlada je že vredila vse odškodninske zahteve.

Izvirni dopisi.

Z Dobrove, 5. feb. Živimo, dejal bi, v dobi zmedenosti v pojmih. Kolikokrat se po liberalnih časnikih vedoma trdi, da je to ali ono pristpa resnica, kar pa ni družega, nego prava pravcata laž. Noben pojem pa se v zadnjem času tolikokrat ne zlorabi, kakor beseda „svet.“ Recimo, zida se prav potratno kako gledališče. Davkoplačevalec in revež pomenljivo zmajujeta z glavo, rekoč: čemu ta potrata? Hitro se jima zakliče: Molčita! Tu se gre za sveto narodno stvar. Koliko se jih je že posvetilo v gledališču?

Vse meje pa že presega, kar sem te dni čital v nekem listu. Naznanja se ondi, da bo imelo neko društvo svoj veliki ples. Začetek še-le ob 10. uri zvečer. Za ples se delajo velikanske priprave. Poslušajte, kako se dela reklama za ta ples! „Ker je to izvestno najpotrebnejše narodno društvo v T. in trdna naša zaslomba, je vsakemu rodoljubi sveta narodna dolžnost udeležiti se veselice tega društva.“

Kaj je ples, to je vsakemu znano. Škodljiv je v telesnem in moralnem oziru. Slab vzduh radi obilne monžice; po vrtenju razdražena kri in vročica, kako to vse slabo vpliva na organizem človeški. Koliko si jih je na plesiščih že pokvarilo ljubo zdravje, napravilo tako najdražji blagor našega življenja! Zato najdemo skoro v vsaki makrobiotiki tudi svarilo: ogibaj se plesišča! In tako pogubno dejanje se priporoča pod krinko svete narodne dolžnosti! Kaj še-le, če privzamemo moralno stran, moralni izgubiček pri taci veselicah? Dostikrat je nenadomesteno. Nota bene, da se v tem slučaju vabi na ples na soboto tako pozno v noč, ko je razvidno, da z redko izjemo naslednji praznik nikdo udeležencev ne bo spolnil nedeljske dolžnosti. Zguba na duši, zguba na telesu po taci plesih je vendar dosti

očividna. In glejte, vse to se priporoča kot „sveta narodna dolžnost.“

Pa vzemimo, da bi bilo vsaj v drugem oziru opravičevano na ta način delati reklamo za ples, da bi bil namreč gmotni vseh bolj sijajen. Toda kdo ne ve, kako malo lačnih je bilo še nasitenih, kako malo žejnih napojenih po plesalcih in plesalkah! Večkrat sem že bral o vspehu taci zabav na pr.: Dohodkov pri zadnji veselici 400 gld. razni stroški 350, čisti ostanek 50 gld. posebno, če so bile priprave „velikanske“. Prašam, kje pa ostane tú krščanski ideal pri dajanju milodarov? Koliko dobrodelnih naprav je samo v Ljubljani, ko se ni zanje ni enkrat plesalo. Koliko gladnih družin podpira in preživi družba sv. Vincencija brez plesa! Pa o tem bi se dalo veliko pisati, kar pa ni bil moj namen. Hotel sem le opomniti, koliko se greši v liberalnih časnikih na potrpežljivost bralcev. Pojma „svet“ in „narodna dolžnost“ pa naj Vam ostaneta zares — sveta.

Iz Trsta, 4. februvarija. V ponedeljek je bila v mestnem zboru našem zopet burna seja. Že prej so naznanjali časniki, da v tej seji pride na vrsto stvar, tičoča se škofijskega ordinarijata. Zato se je naletelo na galerijo vse polno pobalinov, barab in svojati, kakoršne bi zamán iskal kje drugje v Avstriji.

Seja je bila v začetku mirna, ko pa se je jelo pretresovati v zadevah knezoškofijskega ordinarijata, postajal je vedno večji nemir.

Prečitala se je nastopna resolucija:

„Mestni svet, uvažajoč, da je naloga škofijskega ordinarijata ogromnej laškej večini mesta dati priliko, da sliši besedo božjo v laškem jeziku; uvažajoč, da je občina popolnoma zadostila potrebam cerkvâ, da je pa vendar v očigled mnogim žrtvam in velikim troškom laška narodnost prikrajšana v primeri s slovensko, — protestuje proti škofijskega ordinarijata postopanju v škodo veri, narodnosti in moralnemu čutu dežele, in nalaga predsedništvu (mestnega zbora), da naj se ta protest naznani cerkveni oblasti.“

Temu je sledila burna pohvala z galerij.

Svetovalec Alber poprime na to besedo in pravi, naj se stvar, ker je tolike važnosti, dá pisana v roke svetovalecem, da jo morejo korenito premisliti. Toda njegov predlog se ne vsprejme, pač pa mu sledé psovke, sikanje itd. z galerij.

Župan hoče večkrat napraviti mir in preti, da bo dal izprazniti galerije, ali za to nima niti volje, niti srčnosti.

Svetovalec Pahor vsled krika težko govori, a še to se mu ponesreči.

Ko pa zopet zglasni dr. D'Angeli povzdigne svoj glas in pravi, da je občina, ne pa ordinarijat patron mestnih cerkvâ, sledi mu burna pohvala.

Konec vsemu temu je, da se odpošlje škofijskemu ordinarijatu ona resolucija, o kateri naj se zagovarja.

Vrabci na strehi že čivkajo, da imajo Lahi v Trstu za svoje potrebe še preveč prilike, slišati „la parola di Dio“, pa se zánjo ubogo malo zmenijo.

Tudi mi dobro vémo, da je onim gospodom, ki sedé v mestni dvorani, toliko mar za božjo besedo, kakor za lanski sneg. Gre jim le za to, da rujejo proti škofu in cerkvi. Tu jim pa sevêda vselej pride na misel, češ, mi plačujemo za cerkve, hočemo pa tudi, da se nam ustrezte.

Ali pa ne veste, gospodje mestni očetje, da so v mestu tudi Slovenci, ki plačujejo davke in visoke prilike, s katerimi vi plačujete troške za cerkve?

In ti Slovenci res prav pridno hodijo v cerkve poslušat besedo božjo, v desetkrat večjem številu, nego Lahi. In prav prazen je izgovor, da Lahi nimajo dovolj propovedij v svojem jeziku. Ako bi se uvedlo kaj več propovedij v laškem jeziku, ne bo li govornik govoril skoro le stenam?

Namesto da se „patres conscripti“ vtikate v cerkvene zadeve, vredili bi rajši dolgove in zamašili silne praznote v mestnih blagajnicah!

Vedite, da bo ljudém edenkrat tudi že zadosti peska v očeh in da bodo začeli proti vam drugače postopati.

Bodite prepričani, da se po cerkvah v mestu stori za laško narodnost prav zadosti in da se jej ne krajša najmanjša pravica. Kadar pa bo prečastni ordinarijat tako prepričan o potrebi laškega jezika v cerkvi, kakor je sedaj prepričan o nepotrebnosti njegovi, gotovo bo hitro ustregel želji laškega prebivalstva v Trstu.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 6. februvarija.

(Cesaričinja - vdova Štefanija) odpotuje, kakor se poroča z Reke, v Sicilijo, in sicer z ladjo „Hertha“, ki je lastnina kneza Liechtensteina. „Hertha“ je zasidrana na Reki, njen poveljnik je Medanič.

(Osebnosti.) Imenovani so dežel. sodišča svetovalci: Ervin Šmarda, okr. sodnik v Čresu, za okrožno sodišče v Gorici; Avgust Jakopič, okr. sodnik v Kopru, za okrožno sodišče v Rovinju; Karol vitez Defacis, drž. pravdnika namestnik v Trstu, za deželno sodišče v Trstu. — Premeščen je dež. sodišča svetovalec Ambrož Flegar iz Rovinja v Gorico. Avskultant Hans baron Falke pl. Lillenstein je imenovan okr. sodišča pristavom v Ložu. — G. Jakob Caučig pl. Krasnodolski, c. in kr. major pri 97. pešpolku, pride za poveljnika v Gorico. — Č. g. Blaž Madon, župnik v Šempasu, je šel v pokoj in se preselil v Gorico.

(Počučni in zabavni večer.) „Konservativnega obrtnega društva“ v Ljubljani bode jutri v nedeljo, dné 7. februvarija 1892 ob 5. uri zvečer v dvorani hiše „Katol. rokodelskih pomočnikov“ Poljske ulice, I. nadstropje. Vspored: 1. Govor „O podobah iz socialnega življenja“. 2. Zabava. K obilni udeležbi vabi vse svoje častite gg. ude najuljudneje ODBOR.

(Afriski potovalec Westmark) bode prihodnji četrtek dné 11. t. m. ob 1/2 8. uri zvečer v veliki dvorani pri Maliču predaval o svojem potovanju v Afriki in o Stanleyu.

(Pridni turisti.) Z Razdrtega se nam poroča: Zadnjega januarja so došli na Razdrto prvi Tržičani, ki so jo v novem letu odriili na Nanos. Pot o tem času, v zlasti brez zanesljivega vodnika, je še jako nevarna, ker se lahko zaide v zamete, in potem gorje tistemu, kogar noč prehititi v snegu. — Razdreci so upali in pričakovali nove železnice, pa v državnem zboru še govora ni bilo o nji. Denarja manjka!

(Slovensko bralno društvo) se snuje v Škofji Loki. Osnovni zbor bode jutri dné 7. t. m. ob 5. uri zvečer pri g. Fr. Sušniku. Dnevni red: 1. Vsprejem udov. 2. Volitev odbora. 3. Slučajni predlogi. K zboru najuljudneje vabi osnovni odbor.

(Občinske volitve na Koroškem.) Piše se nam: Prav žalostno vést moram Vam danes poročati. Slovensko-narodna stranka je podlegla po hudi borbi v drugem in tretjem volilnem razredu v Št. Janžu v Rožni dolini. Že iz početka volilnega gibanja nismo imeli dosti upanja do slovenske zmage, ker le predobro smo vedeli, s kakimi sredstvi in na kak način se pripravlja nasprotna stranka na volitve. Vsakega volilca, ki je le količkaj odvisen od bistrških fužin ali drugih „liberalnih“ prvakov, so na najgrši način terorizirali. Vsakemu so zapretili, ako voli s Slovenci, da takoj zgubi vsak zaslužek pri fužinah, vso pravico do pašnikov itd. Pretili so tudi, da nihče, kdor potegne z našinci, ne sme več hoditi ali voziti po fužinskih potih. S takim res turškim terorizmom, ki bije v obraz vsej prosti volji človeški, posrečilo se je združeni „liberalni“ (!!) kliki Maha, Hošiča in Tobeitza zmagati v tretjem in drugem volilnem razredu. V prvem razredu so zmagali našinci in izvoljen je tudi dosedanji vrli župan g. Martin Stih, katerega so nasprotniki z vso silo hóteli izbaciti iz občinskega zastopa, tako da se je le s skrajno previdnostjo posrečilo ohraniti v odboru tega vrlega narodnjaka. O tej volitvi še nismo izpregovorili zadnje besede, in v kratkem hočemo še na obsirno poročati, kako se je v Št. Janžu vršila po postavi „prosta“ volitev. — V Doberli Vasi je zmagala, kakor ste že poročali, slovensko-narodna stranka. Da je bila zmaga res sijajna, pričča to-le razmerje glasov: V tretjem razredu so dobili našinci po 78, nasprotniki 25—30 glasov; v 2. razredu našinci do 40 glasov, nasprotniki 10—15. Zlasti so se izkazali vrli volilci iz Kazaz, ki so stali trdni kakor naše gore in kot eden mož oddali glasove za slov. odbornike. V vasi Metlovo je 30 volilcev in izmed teh je le eden radi boleznin in starosti doma ostal. In še ta je rekel pred volitvijo svojemu dušnemu pastirju: „Gospod! Rad bi tudi jaz šel, pa saj vidite, da ne morem!“ Gromovita slava takim možem in njih vzornim voditeljem! V prvem razredu so izvoljeni nasprotniki, med njimi znani „ljubljenec“ Slovencev, dež. posl. Plavec. —

Deželna vlada je potrdila občinsko volitev v Klobasnici, kjer so bili sijajno zmagali Slovenci, ter ni ustregla tamošnji peščici nemškutarjev, ki so po svojem voditelju, učitelju Cenklju, vložili priziv. — V sredo se je izvolil na novo dosedanji vrli in neustrašeni župan Janez Jekelj! Živio!

(Zadružni zbor črevljarske zadruge) dne 31. pr. m. je bil dobro obiskan, četudi je bilo gledé na mnogobrojno število zadružnikov, pričakovati živahnejše udeležbe. Predsedoval je temu zboru zadružni načelnik g. Jernej Žitnik. Imenovani je pozdravil zastopnika obrtnega oblastva g. Ivana Ješka, istega predstavil zadružnemu zboru ter otvoril zborovanje. V svojem nagovoru je povdarjal predsednik koristi, ki izvirajo iz pristojno zastopanih zadrug, ter kazal na potrebo solidarnega postopanja zadružnikov pa tudi zadrug sploh. Da ne postanejo zadruge iluzorične, treba složnosti in neumornega delovanja. V prvi vrsti se mora potezati za skupne obrtne koristi, hraniti in povzdigovati stanovsko čast mej člani ter gojiti čut obrtniške skupnosti zadružno starašinstvo, vsled česar je v prvi vrsti na čelo zadruge izvoliti moža, ki ima v to potrebne zmožnosti, vrh tega pa mora biti tudi delaven in požrtvovalen. Ker je letos voliti novega načelnika, opozarja govornik zadružnike na dolžnost v tem zmislu oddati glasove pri dotični volitvi. Iz letnega poročila, katero je prej imenovani prečital, je povzeli, da ima zadruga 90 članov. Učencev se je zglasilo na novo 20, 17 pa jih je bilo oproščenih. Kar se tiče važnejših dogodkov v zadrugi, navaja poročilo fakt, da še vedno ni zabranjena prodaja črevljarskih izdelkov po tukajšnjih trgovcih, vsled katere se obrtnikom godi velika krivica. Enako upravičena pritožba je tudi gledé prisilne delavnice, kjer je generalno zavetišče vseh onih stanovnikov ljubljanskih, ki niso vajeni bosonogi okolo hoditi. Skrajni čas bi bil, da se stori konec takim, po vsem upravičenim pritožbam. Poročilo omenja tudi prošnje na tukajšnjo krajevno komisijo, naj bi se pri odmerjevanju črevljarski obrt zadevajajočih davkov zaslusavala dva zadružna člana, z naznanom, da se je prošnja ugodilo. Načelnštvo je gledalo strogo na to, da se je črevljarski obrt samostojno le po opravičenih izvrševal. Iz računskega zaključka je slednjic povzeli, da je imela zadruga tekom preteklega leta 189 gl. 50 kr, dohodkov, troškov pa 90 gl. 1 kr, vsega premoženja pa vstevši dohodke prejšnjih let 307 gl. 48 kr.

(Ustanovitev šeste lekarne v Ljubljani) je, kakor smo svojedobno poročali, deželna vlada kranjska z razpisom z dne 13. januarja letos dovolila. V sled tega je razpisal ljubljanski magistrat konkurz za oddajo te lekarne s prisavkom, da je določeno ti lekarni stajališče v onem delu mesta, ki leži na vzhodni strani cesar Jožefovega trga, Vodnikovih ulic in Besljeve ceste. Prošnje za podelitev te lekarne je opremiti z dokazili o zakoniti sposobnosti, o rojstvu in domovinstvu, ter vložiti do 15. marca letos pri ljubljanskem magistratu. Prosilecem je tudi dokazati, da so zmožni slovenskega in nemškega jezika.

(„Rimski Katolik“) je nastopil četrti tečaj, katerega I. zvezek za mesec januarij in februarij ima naslednjo vsebino: Magister Hus — redivivus! Kdo in kje je sv. mati katoliška cerkev? Glavne zmote Hus-ove v cerkvi. Njegov demokratiški radikalizem. Kako se izvršuje Husov program mej Slovani na jugu? Hrvatski „Obzor“ — ali je res katoliški list in celó glasilo katoliškega škofa? — Slovenski roman. I. O romanu sploh. — Narodnost. Vvod. Kaj je narodnost? — O zlogu kot umetnosti. — Slovenskim dijakom. I. — Listek: Silvestrova noč v „Narodni tiskarni“. — Slovstvo: Slovstveno-kritični „quodlibet“: Polemizovanje naših nasprotnikov. Litanijske v čast dr. Mahničju. Dalje. „Podstawy etyki i prava“. — Dopisi: Častiti učitelji in „Učiteljski Tovariš“. Res Goritienses. — Raznoterosti: Sprava Slovenskim nekonfesijalnim pedagogom. Dr. Romih in „Popotnik“. Ad perpetuam rei memoriam. Dvajset nalog za slovenske dijake. Zaupnica. V podporo mladim pisateljem. — Priloga.

(V Trstu) je bil minolo nedeljo občni zbor moške in ženske podružnice družbe sv. Cirila in Metoda. V načelnštvo ženske podružnice so bile izvoljene: Gospa Natalija Truden, načelnica; odbornice gospodične Ljudmila Mankoč, Marija Nadlišek, Josipina Delkin, M. Abram in g. Marija Šmidt. — V načelnštvo moške podružnice: M. Mandič, načelnik; odborniki dr. Glaser, dr. Gregorin, L. Križ, G. Bartoli, L. Furlani, revizorja G. Jerbn in M. Cotič.

(Slovensko gledališče.) Jutri se bode prvič predstavljala komična opereta slovečega hrvaškega skladatelja J. pl. Zajca, „Mornarji na krov“. Ta opereta se je z lepim vspehom predstavljala v Zagrebu, Pragi in na nemških odrih. — Pred opereto se bode igrala veseloigra „All right“.

(V Ameriko) je v sredo potovalo preko Prage 50 oseb z Reke.

(Talija) C. kr. deželna vlada za Kranjsko je izplačala 26 gl. 25 kr. talije Francu Jagru, ki je dné 2. septembra 1891 rešil Antonijo Kobal iz Ljubljane.

(Umrl) je predvčerajšnjim bivši ravnatelj tržaške državne gimnazije, dr. J. Loser.

Telegrami.

Dunaj, 5. februarija. Nuncij Galimberti se odpelje v Ostrogon, kjer bo posvetil v nedeljo novega ogerskega primasa, nadškofa Vaszary-ja.

Dunaj, 6. februarija. Trgovski minister je predložil postavni načrt dunajskih prometnih naprav. Pravosodni minister je odgovoril na Hauckovo interpelacijo, naj se naznani vspeh preiskave proti „Wiener-Tagblatt“-u zaradi dné 14. in 17. novembra objavljenih vznemirjajočih poročil o borzi. Preiskava je dognala: Prvič, da strah na borzi dné 14. nov. ni bil prouzročen še-le po „Wiener Abendblatt“-u, temveč je bil strah že dopoldne. Drugič: Dostavek „Wiener Abendblatt“ je bil le posnetek tega, kar je Frischauer po svojem mnenju iz zanesljivega vira izvedel. Frischauer je imel torej dobro vero, objava pa je bila prenačljiva, morda breztaktna, a nikakor ne kaznjiva. Trditev, da so nekateri borzijanci imeli dobiček, ni dokazana. Nekateri špekulantje so morda dobili, toda krivičnost bi se mogla trditi, ko bi se z zvijačo razširila ona govoriča, da bi se varal denarni trg. To pa se ne more dokazati, temveč so došla poročila bržčas od zunaj.

Budimpešta, 5. februarija. Novoizvoljeni državni zbor se snide dné 20. t. m.

Kairo, 5. februarija. Iz Sudana se poroča, da so se sprli trije kalifi in so nastali resni nemiri.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Vetar	Vreme	Mokrine na 24 ur v milim.
		zrakomera v mm	toplomera po Celsiusu			
7. u. zjut.		729.9	-4.6	brezv.	del. jasno	0.00
8. u. pop.		727.3	-2.2	sl. svzh.	„	
9. u. zveč.		726.6	+0.8	„	megla	
Srednja temperatura -2.0°, za 1.4° nad normalom.						

Zahvala.

Za premnoge dokaze srčnega sočutja, ki so mi došli od blizu in daleč, povodom prebitke izgube sedaj v Gospodu počivajočega preljubega, prečastitega gospoda

Matej-a Frelj-a,

knezoškofijskega duh. svetnika, dekana itd.,

izrekam najprisrčnejšo zahvalo, osobito še mil. g. proštu Urhu, visokočast. duhovščini, preblagorodnemu g. c. kr. okr. glavarju vit. Fränzl-u pl. Vesteneck-u in njegovim preblag. gospej, blagorodnim gg. c. kr. uradnikom trebanjskim, slavnemu gasilnemu društvu, g. županu in odbornikom, pevcem, cerkvenim ključarjem, in sploh vsem, ki so predragemu ranjkemu izkazali zadnjo čast.

V TREBNJEM, dné 5. febr. 1892.

Ivan Nagodé,
kapelan.

89 1

Priznано najceneja prodaja dobrih in trajnih

šivalnih strojev.

Največja izber najboljših tu- in inozemskih izdelkov, starih po 8 gl. in dražje, novih pa po 25 gl. in dražje. — Vestna in reelna potrežba je moje načelo. — Ustanovljeno 1866.

Jurij Herbst, mehanik. Dunaj, VI., Marchettigasse 18.

Cerkovnik

išče službe.

Oženjen brez otrok, star 30 let. Službo takoj lahko nastopi.

Več pové uredništvo tega lista. 78 3-2

Na prodaj 2 hiši v mestu, 1 hiša s krémo, hišna oprava, zrcala, glasovir.

V najem se oddá velik vrt.

Kupi se mala hiša v mestu.

Stanovanja se zvedó 88 3-1

v pisarni za posredovanje pri zasebnih opravilih

A. Kališ-a

na Prešernovem trgu šte. 3.

Duhoven,

ki gré v pokoj, bi rad dobil primerno, kolikor mogoče stalno službo na Slovenskem, a zunaj Koroškega. Hoditi more samo po ravnem nekatero minute daleč; drugače je zdrav, čvrst in prijatelj delu. Pomaga lahko na prižnici, v šoli, spovednici in pisarnici. Gré v farovž ali v podružnico.

Več pové župništvo (farni urad) v Gorjah pri Zilski Bistrici (Feistritz an der Gail, Kärnten), kateremu naj se blagovoli pisati. 85 3-1

Leto ustanovljenja 1820.

Srebrna svetinja Pariz 1878.
Častna in prizn. diploma Dunaj 1873.

Insam & Prinoth

St. Ulrich,
Gröden, Tirolsko,
priporočata se za

cerkvena dela

od lesa, kakor:

oltarje, lece, spovednice, krstne medenice, križeva pota, podobe svetnikov, Kristuse, podobe za jaslice itd. po najnižjih cenah.

Centiki zastonj in franko. (1394) 4-4

Nič več kašlja!

Staro in preizkušeno domače zdravilo so pristni

Oskarja Tietze-ja čebulni bonboni,

ki nena-doma hitro pomagajo proti kašlju, hripavosti, zasliženju itd. Le posebna sestava mojih bonbonov je že porok za vspeh. Paziti je treba natančno na ime Oskar Tietze in na „čebulno znamko“, ker so tudi posnetki, ki pa so brez vrednosti in celó škodljivi.

V zveznjih à 20 in 40 kr.

Glavna zaloga: Lekarnar F. Križan, Kromeriz. — Zaloga v Ljubljani: Lekarnar Ub. pl. Trnkóczy, lekarnar L. Grečel, dalje na Kranjskem v mnogih lekarnah, prodajalnicah itd. (1399) 20-12

Ivan Kregar,

pasarski
in
izdelovatelj
cerkvenega
orodja

LJUBLJANA,
Poljanska
cesta 3,

(zraven gostilne pri zvezdi *)

opozarja in toplo priporoča prečastiti duhovščini in slav. cerkvenim predstavništvom svojo novourejeno pasarsko delalnico,

v kateri izdeluje v najraznovrstnejših oblikah in slogih cerkveno orodje, kot: monštrance, ciborije, kelihe, tabernakeljne, svečnike, léstence itd. iz najtrše in najzanesljivejše kovine, lično in cenó po poslanih uzorcih ali lastnem načrtu. — Staro orodje popravlja in prenavlja, posrebuje in pozlatuje v ogaji tudi strelovodne osti po najnižji cení. — Izvršeno blago pošlje dobro spravljeno in poštnino prosto. 1592 (52-5)

Malaga sekt 1876. l. vel. steklenica
1 gld. 50 kr. mala stekl.
gld. —80. 46 4-2

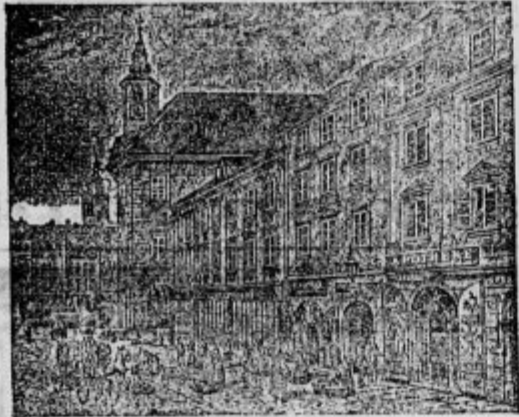
Zdravilni malaga sekt 1862. l.
Vel. stekl.
gld. 2-50, mala gld. 1-30.

Zlata malaga Velika steklenica gld. 3-
mala gld. 1-10.

Znamka španske veletrgovine.

Viñador pod jamstvom **absolutne prist-**
nosti in dobrote dobi se pri

Jos. Svobodi, lekarju
v Ljubljani na Prešernovem trgu.

Za bolne in zdrave

je najboljšo hranilno sredstvo, silno potrebno
za zdravje, priznano od zdravnikov kot „izvrstno“ in
od mnogih bolnikov s pričeali najtopleje priporočena

Trnkóczy-jeva

hmeljna sladna kava

z dobrim okusom iz lepo dišavo.

Zavitek s 1/4 kg. velja 30 kr. — Jako ceno
prideje zavitki 4 kg.

Dobiva se po poštni adresi pri **Ubaldu pl.**
Trnkóczy-ju, lekarnarju v Ljubljani; na Dunaju
imajo zalogo lekarnarji: **Viktor pl. Trnkóczy**, V. okraj,
Hundthürmerstrasse 113; **dr. Oton pl. Trnkóczy**,
III. okraj, Radetzkyplatz 17, **Julij pl. Trnkóczy**,
VIII. okraj, Josefstädterstrasse 30; v Gracu (Stajarsko)
Vendelin pl. Trnkóczy, lekarnar; nadalje v vseh
lekarnah, prodajalnicah dišav, kupcih itd.

(1 391) Prekupei imajo obilen rabat. (11)

„AVSTRIJA“

vzajemno zavarovalno društvo na življenje in rente

na Dunaju, Schottenring št. 8 v lastnej hiši. — Ustanovljeno meseca avgusta 1860.

Zavaruje na človeško življenje v vseh kombinacijah po najnižjih premijah
in pod najugodnejšimi pogoji.

Zavarovane svote se točno izplačujejo.

Pri „Avstriji“ zavarovanih je že čez 34.000 oseb
za 20,501 milijon goldinarjev. Poroštveni za-
klad iznaša 2,918 milijonov goldinarjev.
Izplačala je „Avstrija“ dozdaj že 7,444 mili-
jonov goldinarjev.

Vsi načini zavarovanja za slučaj smrti veljavni
so za one, ki spadajo še pod vojaško dolžnost tudi za
slučaj smrti v vojski ali njenih posledice, ne da bi
bilo treba za to kaj doplačati.

Najvažnejše kombinacije zavarovanja na življenje so:

I. Zavarovanje za slučaj smrti: Zavarovana
svota izplača se, kadarkoli se smrt pripeti.

II. Nasprotno zavarovanje pri zakonskih.

III. Zavarovanje na doživetje in ob enem
za slučaj smrti: Zavarovana svota izplača se zava-
rovanou pri poprej določeni starosti njemu samemu ali pa
njegovim dedičem, kadarkoli bi zavarovane poprej umrl.

IV. Zavarovanje z dvakratnim izplačilom
zavarovane svote: Prvi izplača se, kadar zava-
rovane določeno starost doseže njemu samemu in drugi
po njegovi smrti njegovim dedičem.

V. Zavarovanje rent (penzije).

VI. Zavarovanje z izplačilom zava-
rovane svote o naprej določenem času.

VII. Zavarovanje na dožitje: Zavarovana
svota izplača se o naprej določenem času; ako bi pa
zavarovane poprej umrl, povrnejo se vplačila s 5% obrest-
nimi obresti.

VIII. Zavarovanje čete otrokom: Zava-
rovana svota izplača se, kadar zavarovane določeno starost
doseže. Ko bi plačnik poprej umrl, odpade daljno vpla-
čevanje, in ko bi zavarovane pred določeno starostjo
umrl, povrnejo se vplačani znesek.

Oglasila k zavarovanju sprejema ter pojasnila in
tarifa brezplačno daje: (32) 12-2

Nadzorništvo „Avstrije“ v Ljubljani: **Ig. Valentinčič.**

Pisarna: Sv. Petra cesta šte. 73.

3000 komadov v obratu.

Najboljši uspeh zjamčen.

Ph. Mayfarth & Co.

Stroj za rezanje repe z nožnim stožcem, robkalnica za
koruzo, mlini za phanje in mečkanje. Specijalni mlini
za izdelovanje moke prostega koruznega phanja za konjsko krmo.
Stroji za mečkanje krompirja. Stroji za rezanje krme,
ki se gonijo z roko, geplom in parom. Drobnik oljenih
tropin (preše). Parnica za krmo itd. Mlatilnice, ki se
gonijo z roko in drugo silo. Čistilnica za žito.

PH. MAYFARTH & Comp. tovarna za stroje Dunaj 21, Taborstrasse 76.

Ceniki zastoj in franko. — Zanesljivi zastopniki se žalé. 45 10-3

Žrebanje v petek.

Velika

praška loterija.

Glavni dobitnik

100.000 goldinarjev

Srečke à 1 gld.

priporoča 48 10-4

J. C. Mayer.

Oblastveno dovoljenje

zavod za prilepljenje razglasov

in pisarna

za posredovanje pri zasebnih opravilih.

Podpisane naznanja, da mu je vis. c. kr. deželna vlada za Kranjsko v
Ljubljani z odlokom z dne 4. januarja 1892, l. št. 15338 podelila

privoljenje za napravo in oskrbovanje zavoda za
prilepljenje razglasov

in

pisarne za posredovanje pri zasebnih opravilih

s pravicami, dajati razjasnila o nakupu in prodaji hišne oprave in gla-
sovirjev, o vnašedolstvu stanovanj, kupčij in prodajalnic, posse-
dovati o nakupih in prodajah, pri najemih in zakupih kmetijskih
posestev, mestnih hiš, graščin in selskih dvorcev (vill) in prositi vele-
slavne oblastnje, zavode, podvzetja in častito občinstvo posluževati se v vseh,
bodisi prilepljenja uradnih ali zasebnih razglasov po ulicah mesta ali zasebno
poslovnega posredovanja tikajočih zadevah mojega zavoda.

Z zagotovilom, da se hočem potruditi vsa mi dana naročila natančno in
točno izvršiti, podpišem z odličnim spoštovanjem

Vekoslav Kališ
Prešernov trg št. 3.

(37 10-6)

Št. 1163 ex 1892

Razpis lekarne.

86 3-1

Visoka c. kr. deželna vlada je z razpisom z dne 13. januarja letos,
št. 619, dovolila ustanovitev VI. lekarne v Ljubljani.

Vsled tega razpisuje podpisani magistrat konkurz za oddajo te lekarne s
pristavkom, da je določeno ti lekarni stajalšče v onem delu mesta, ki leži
na vzhodni strani Cesar-Jož-fovega trga, Vodnikovih ulic in Resljeve ceste.

Prošnje za podelitev te lekarne je opremiti z dokazili o zakoniti spo-
sobnosti, o rojstvu in domovinstvu ter vložiti

do 15. marcija letos

pri podpisnem magistratu.

Prosilcem je tudi dokazati, da so zmožni slovenskega in nemškega jezika.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,

4. dan februarja 1892.

Št. 2330.

Službo mestnega vrtarja

87 1

z letno plačo 800 gld. je začasno popolniti pri mestni občini
Ljubljanski.

Prosilcem je izkazati s spričevali, da so z dobrim uspehom dovršili
vrtársko šolo in da so se bavili več let s praktičnim vrtárstvom v parkih.
Prednost imajo taki, ki oskrbujejo že dlje časa javne vrtné nasade ali večje
graščinske parke in so zmožni slovenskega ali kakega drugega slovanskega
jezika.

Prošnje, katere treba opremiti razen tega z običajnimi dokazili o starosti,
domovinstvu in dozdanjem službovanju sploh je vlagati do 1. marca letos
pri podpisnem občinskem uradu.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,

dne 3. februarja 1892.

Zobni zdravnik iz Berolina

univ. med.

DR. R. JACOBI

Stari trg št. 4, I. nadstropje, v Ljubljani.

ordinira od 9. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne; ob
nedeljah od 9. do 11. ure dopoldne. 38 24-5

Za uboge ob petkih od 9. do 10. ure dopoldne.

Zahvala.

V svojem in v imenu obitelji svojega umrlega brata **Metoda Pirca** zahvaljuje se podpisani **Gustav Pirc** najsrčneje **generalnemu zastopu za Kranjsko zavarovalnega društva na življenje**

„MUTUAL“ v Novem Jorku

za na njegove roke izplačano vsoto **10.000 gld.**, na katero je bil pri „Mutual-u“ zavarovan na življenje zgoraj imenovani brat.

Zavarovani **Metod Pirc** dobil je dne 9. novembra 1891 svojo od **generalnega ravnateljstva za Avstrijo na Dunaju** izdano **začasno polico** in vplačal prvo polletno premijo v znesku 146 gld.; — malo dni potem dobil je **vratico** in po kratki bolezni umrl. Zastopstvo društva pomagalo je pridobiti potrebne dokumente in je potem zavarovano vsoto **10.000 gld.** s posebno hitrostjo in postrežljivostjo po **nakazu po kabel-brzjavi iz Novega Jorka** izplačalo **nemudoma**. Podpisane sodi, da vrši svojo dolžnost, ako vsem, ki se hočejo zavarovati, društvo „Mutual“ najtopleje priporoča.

V Ljubljani, dne 21. januarija 1892.

Gustav Pirc,

73 3-3

tajnik c. kr. kmetijske družbe za Kranjsko.

Naznanilo in priporočilo.

Usojam si slavnemu p. n. občinstvu v mestih in na deželi, zlasti prečast. duhovščini javiti, da sem z dnem 1. januarija letos prevzel kupnim potom od gospé **A. Geba** pod trdko

J. Geba v Slonovih ulicah

že mnogo let poslujoči

urarski obrt.

Ob tej priliki priporočam se v obila naročila **najraznovrstnejših ur** in drugih v **urarski obrt vstevajočih se predmetov**. Mnogolepo praktično delovanje v stroki urarski je dovoljni porok za točno, solidno izvršitev in nizko ceno.

Vedno imam v zalogi v največji izbiri **zlate in srebrne žepne ure, stenske in ure budilnice, ure s stolom** itd. itd. Tudi najrazličnejše **zlate in srebrne verižice** so cenjenim kupovalcem po različnih nizkih cenah na razpolago.

Dosedanji svoj **urarski obrt v Trbovljah** nadaljeval bodem kot filijalo.

Velespoštovanjem

France Čuden.

7 (10-7)

Velečastiti duhovščini in cerkvenim predstojništvom priporočam podpisana svojo izborna zaloga **mnogovrstnega blaga za vsakoršno**

cerkveno obleko

datje krasno in trpežno izdelane

mašne plašče, pluvijale dalmatike, in bandera, zastave, baldahine in banderčke pred sv. R. Telesom.

Razno **blago za cerkveno perilo** istotako že izgotovljeno, kakor: **albe, koretije, korporale** in raznovrstne **rutice** imam vedno v veliki izbiri v zalogi.

Naročila na **vezenje** izvršujem točno ter preskrbim zamenjo, **popravo in prenovljenje starega cerkvenega orodja**.

V zalogi imam tudi **pasarske cerkvene izdelke**, n. pr.:

monštrance, svetilnice, križe, svečnike, kelihe, léstence itd.

ter izvršim naročila pošteno, točno in primerno mogoče nizkej ceni.

Velespoštovanjem

Ana Hofbauer v Ljubljani.

(10-9) 6

Sarg-ovo zdravstveno oblastveno preskušeno zobno čistilno sredstvo

KALODONT.

Dobiva se v lekarnah in parfumerijah itd. kos po 35 kr. (1419) 9

Razprodaja

Pozor!

Gospo-

dinje

Pozor!

(29) 7

V prodajalnici

Andr. Druškoviča
v Ljubljani.

Mestni trg št. 9/10

dobiva se po najnižji ceni

najboljša modrobela posteljenjena ploščevinasta

kuhinjska posoda

Tu dobiva se tudi vsakovrstno **hišno** in **kuhinjsko orodje** po najnižji ceni.

S tem ponuja se p. n. gospod. n. n. prečast. duhovščini, gostilničarjem, predstojništvom bolnišnic itd. najboljša prilika svojo hišno in kuhinjsko orodje po ceni spopolniti ali pa si novo omisliti.

Cele kuhinjske oprave za neveste od gld. 15.— do gld. 200.—

Vnanja naročila izvrše se takoj.

Krasni venci.

Nizke cene.

Nagrobne vence

s trakovi in napisom,

vence za neveste,

šopke za svatovščine in ples,

vsakovrstni

šopki in cvetlice

dobé se po najnižji ceni

pri 90 1

Mariji Podkrajšek,
Špitalske ulice.

Prodajalcem izjemno nizke cene.

Dunajska borza.

Dne 6. februarja.

Papirna renta 5%, 16% davka	94 gld. 85 kr.
Srebrna renta 5%, 16% davka	94 " 85 "
Zlata renta 4%, davka prosta	112 " 15 "
Papirna renta 5%, davka prosta	102 " 85 "
Akcije avstro-ogerske banke, 600 gld.	1015 " — "
Kreditne akcije, 160 gld.	310 " 10 "
London, 10 funtov strl.	118 " 15 "
Napoleonador (20 fr.)	9 " 39 "
Cesarski cekini	5 " 65 "
Nemških mark 100	57 " 87 1/2 "

Dne 5. februarja.

Ogerska zlata renta 4%	108 gld. 25 kr.
Ogerska papirna renta 5%	102 " 70 "
4% državne srečke l. 1854., 250 gld.	138 " — "
5% državne srečke l. 1860., 100 gld.	147 " 25 "
Državne srečke l. 1864., 100 gld.	182 " — "
Zastavna pisma avstr. osr. zem. kred. banke 4%	96 " 15 "
Zastavna pisma " " " 4 1/2 %	100 " 50 "
Kreditne srečke, 100 gld.	184 " 25 "
St. Genois srečke, 40 gld.	61 " — "

Ljubljanske srečke, 20 gld.	22 gld. 25 kr.
Avstr. rudečega križa srečke, 10 gld.	16 " 90 "
Rudolfove srečke, 10 gld.	20 " 50 "
Salmove srečke, 40 gld.	61 " 50 "
Windischgraezove srečke, 20 gld.	57 " — "
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	159 " 25 "
Akcije Ferdinandove sev. želez. 1000 gl. st. v.	2876 " — "
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	91 " 75 "
Papirni rubelj	1 " 15 1/2 "
Laških lir 100	45 " 65 "

MERCUR menjarnična delniška družba na Dunaju, L. Wollzeile šte. 10.

Najkulantnejše se kupujejo in prodajajo v kursnem listu navedeni vrednostni papirji, srečke, valute in devize.

Razna naročila izvrše se najtočneje.

Za nalaganje glavnic priporočamo:

4% gališke propinacijske zadolžnice.

4 1/2% zastavna pisma peštanske ogerske komercijalne banke.

4 1/2% komunalne obveznice ogerske hipotečne banke z 10% premijo.

Na te papirje daje posojila avstro-ogerska banka in podružnice njene.

45.000 goldinarjev

se dobi z jedno

zemljiščnokreditno promeso

à 1 gld. in 50 kr. kolek.

Žrebanje dne 15. februarja.